

Ankara Tarihi Kent Merkezinde Planlama Deneyimi

İsmail GÜNAL

Şehir Plancısı

Tarihsel kayıtlara göre geçmiş M.Ö. 4000’li yıllarda Hititlere kadar giden Ankara Tarihi Kentinin, 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından “kentsel yenileme alanı” olarak ilan edilmesiyle başlayan planlama ve projelendirme sürecinde planlama grubu olarak görev almış bulunmaktayız. Planlama grubumuzun alt yüklenici olarak üstlendiği iş, yenileme alanında gerçekleştirilecek projelerden bir bölümü olan 1/5000 ve 1/1000 ölçekli koruma amaçlı nazım ve uygulama imar planları ile ulaşım master planının hazırlanmasıdır.

Çalışma sürecinin Ankara Büyükşehir Belediyesi ile Hassa Mimarlık Mühendislik İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şirketi arasında yapılan sözleşmeyle başlamasının sonrasında Doruk Planlama Ltd. Şirketi olarak planlama hizmetlerinin yükleniciliği tarafımızca üstlenilmiştir.

Alanın yasal durumu ve idare ile yüklenici arasında yapılan sözleşmenin gerekleri çerçevesinde, planlama grubumuz “koruma amaçlı imar planı” için gerekli olan ön araştırmaları gerçekleştirmekle hazırlık sürecini başlatmıştır. Bu aşamada Şehir Plancısı İsmail Günal’ın müellifliğinde ve kültür ve tabiat varlıklarını koruma konusunda deneyimli ve uzman bir akademisyenin danışmanlığında oluşturduğumuz teknik ekipte, 3 adet şehir plancısı, 6 adet mimar, 2 adet restoratör mimar, 1 adet peyzaj mimarı, 1 adet arkeolog, 1 adet sanat tarihçisi, 1 adet tarihçi, 1 adet sosyolog, 1

adet inşaat mühendisi yer almıştır. İlk iş olarak da, doğal ve kültürel varlıklar için kapsamlı bir koruma envanteri hazırlanmış, Ankara Tarihi Kent Merkezinde mevcut tescilli yapılara ek olarak 272 adet yapının tescile değer olduğu saptanarak Koruma Kuruluna tescil için önerilmiştir. Yine aynı çerçevede, Ankara Tarihi Kentini oluşturan merkezi iş alanı, tarihi ticaret alanları, geleneksel konut bölgeleri ve sağlıksız yapılaşmış iş ve konut alanları ayrıntılı olarak ele alınmış olup, buralardaki kullanıcı gruplarının sosyal ve ekonomik yapıları, eğilimleri, öncelikleri ve sorun tanımlamaları anket ve diğer yöntemlerle ortaya konulmuştur.

Bilindiği gibi, ülkemizde koruma amaçlı imar planlaması açısından 2004 yılında yapılan yasal düzenlemeler yeni bir dönemin de başlangıcını oluşturmuştur. Plan müellifliği yetkisinin şehir plancılarına verilmesiyle paralel olarak koruma amaçlı imar planının tanımına sosyal ve ekonomik parametreler dahil edilmiş, planın söz konusu alanlarda stratejiler geliştirmesi öngörülmüştür. Bunlara ilave olarak, koruma amaçlı imar planlarının katılımlı süreçlerde elde edilmesi de, planlama disiplininde yaşanan güncel kuramsal gelişmeler paralelinde zorunlu kılınmıştır.

Kuşkusuz bu düzeyde yapılan geniş kapsamlı yasal düzenlemelerin planlama uygulamalarında eksiksiz bir biçimde ve tüm boyutlarını içerecek şekilde çok kısa bir zamanda hayata geçirilebilmesi beklenmemelidir. Bu tür yeni düzenlemelerin idareler, meslek insanları ve planın diğer ilgilileri açısından belirli bir uygulama sürecinde

PLANLAMA
2006/4

içselleştirilmesi söz konusu olabilmektedir. Nitekim Koruma Bölge Kurullarının bile henüz yeni yasal düzenlemelere eksiksiz bir biçimde uygun koruma amaçlı imar planlarının teminine yönelik deneyim kazanamadıkları gözlenmektedir. Zaman içinde yeni düzenlemelerin yerleşeceği ve planlama çalışmalarının olgunlaşacağı kanaatindeyiz.

Bütün bu deneyim eksikliklerine ve idarelerin eski yasal düzenlemelere göre oluşmuş alışkanlıklarına rağmen, planlama grubu olarak, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planının müellifliğini üstlendiğimiz andan itibaren, yeni yasal düzenlemelerin gerektirdiği çalışmaların yapılmasına büyük ölçüde duyarlılık göstermiş bulunmaktayız. Bu kapsamda, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve eki yönetmelikler ile 5366 Sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen katılım amaçlı 3 adet toplantı gerçekleştirilmiş olup, planlama grubumuzla toplantı katılımcıları arasında alanın sorunları, çözüm önerileri ve taslak plan kararları hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

Planlama grubumuzun yeni yasal düzenlemeleri dikkate alarak Ankara Tarihi Kent Merkezinde gerçekleştirdiği çalışmalar şunu açıkça ortaya koymaktadır: Pek çok tarihi kent merkezinde yaşanan yoksullaşma, değersizleşme, işlev kayıpları, koruma handikapları ve bir bütün olarak çöküntüleşme eğilimleri Ankara Tarihi Kent Merkezi için de geçerlidir. Bunun pek çok nedeni bulunmaktadır. 1920’li yıllardan itibaren Lörcher ve Jansen Planlarıyla yapılan imar müdahalelerinin yarattığı ikili yapı kaynaklı sorunlardan, 1950’li yıllardan itibaren ana akslar üzerindeki yoğunluk arttırıcı imar kararları ve uygulamalarına, Yenışehir-Kızılay aksının yeni merkezi iş alanı olarak oluşturulmasından, kamu kurumlarının Tarihi Kent Merkezini zaman içinde terk etmesine kadar geniş bir yelpazede bu nedenleri sıralamak mümkündür.

5366 Sayılı Yasaya göre Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen ve ilan edilen Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı iki alt bölgeden oluşmaktadır. Bunlar, Kale-Hamamözü kesimi ve Hacıbayram Camii çevresindeki tarihi yerleşme alanı ve Kale-Ulus kesimindeki MİA fonksiyonlarının bir bölümünün yer aldığı merkez alanıdır.

Kale-Hamamözü ve Hacıbayram çevresindeki tarihi yerleşme alanlarında tescilli ve tescili olmadığı halde korunması gerekli yapıların büyük bir çoğunluğu, yapılan analizler sonucunda “ağır onarım gerektiren” ve “yıkılabilir” durumda olduğu tespit edilmiştir. Alandaki ivedi koruma ihtiyacının boyutlarını göstermesi bakımından bu tespitler önemlidir. Münferit bazı restorasyon ve işlevlendirme uygulamaları olmakla birlikte, bunları alan bütününde etkisini gösterecek bir koruma, yenileme ve sağlıklılaştırmanın ilk örnekleri olarak değerlendirmek mümkün görünmemektedir. Konuya alan bütününde yaklaşmak ve uygulamaları yapı grupları, adalar, sokaklar ve dokular bazında ele almak zorunlu görülmüştür.

Yeni yasal düzenlemelerin koruma amaçlı imar planları için belirlediği sosyal ve ekonomik içerikli yerel kalkınma programlarını planın uygulanmasıyla birlikte hayata geçirebilmek için de imar planlaması tekniği içinde uygun kullanım türleri etüt edilmiştir. Bu kapsamda, aile pansiyonculuğu ile küçük ölçekli turistik işletmelerin konut kullanımlarıyla birlikte teşvik edilmesi yolu seçilmiştir. Yine geleneksel çarşıların “tarihi ticaret alanı” yaklaşımı çerçevesinde varlıklarını sürdürerek kültürel ve turistik bir ekonominin yaratılması hedefi konulmuştur. Geleneksel yerleşme alanında konut dışı kullanımlara keskin bir biçimde ve geniş kapsamlı olarak geçişin engellenmesi yoluyla, buralarda oturan düşük gelir gruplarının alanda ortaya çıkacak kullanım dönüşümlerinin ekonomisinden dışlanmaması öngörülmüştür. Böylelikle, soylulaştırma olarak adlandırılabilen sosyo-mekansal gelişmelerin önlenmesine yönelik bir yaklaşım plan düzeyinde benimsenmiştir.

Kale içindeki kullanım dönüşümlerinin kültürel turizm açısından yarattığı potansiyelin alan bütünündeki koruma hedeflerine ulaşmada vazgeçilmez bir ivme kazandırdığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde Hacıbayram Camii çevresindeki geleneksel konut kullanımlarının da küçük ölçekli turizm kullanımlarıyla birlikte varlığını koruması yaklaşımı benimsenmiştir. Hacıbayram Meydanı için öngörülen yeni düzenlemeler de, aynı çerçevede, geleneksel konut dokusu ile onun ayrılmaz bir parçası olan tarihi caminin ve tapınağın birlikte ele alınması yaklaşımını içermektedir. Böylece, Hacıbayram Meydanı ile çevresindeki

tarihsel yerleşme dokusunun birlikte canlanması amaçlanmış, mevcut Meydan düzenlemelerinin çevresindeki tarihsel dokuyu geri plana iten ve dönüştürmeyen fiziksel etkilerinin ortadan kaldırılması hedeflenmiştir.

Kale-Ulus kesimindeki merkezi iş alanına koruma amaçlı imar planında geliştirdiğimiz yaklaşım, kültürel, turistik ve ticari faaliyetlerin yeniden canlandırılması ve Cumhuriyetimizin mekansal ve tarihsel değerlerinin bu kapsamda yeniden değerlendirilmesine dayanmaktadır.

Cumhuriyetimizin erken dönemine tarihsel olarak damgasını vuran Ulus Meydanı ve yakın çevresi, Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmamızın odak noktasını oluşturmuştur. Meydanın Atatürk Heykeli ve Erken Dönem Cumhuriyet yapılarıyla olan görsel ilişkisi, tarihsel arkaplanda var olan İstasyon-Meydan-Kale ilişkisi ve Meydandaki tarihsel mekan kullanımı geleneğinin çeşitli unsurları yorumlanarak plan kararlarına yansıtılmıştır. Bu çerçevede, Meydanın tarihsel kimliğine zarar veren araç yoğun kullanımı ve toplu taşıma transfer merkezi işlevleri yeraltına alınarak Meydan ve yakın çevresi yayalaştırılmıştır. Meydanı tarif eden ticari faaliyetlerin de, yeni bir çarşılar sistemi içinde Tarihi Kent Merkezinin bütünleştirilmesine yönelik tasarlanması söz konusu olmuştur. Ulus Meydanının, tarihi anlamına uygun olarak, ticaret, kültür, turizm, finans ve kamu hizmetlerinin kesişim noktasında yer alan sembolik konumu plan kararlarıyla güçlendirilmiş ve sürdürülebilir kılınmıştır.

Cumhuriyetimizin kuruluşuna ev sahipliği yapan bir mekana yaklaşımın gerektirdiği duyarlılık çerçevesinde, söz konusu tarihi bağlamın yeniden tarifinde temel alınan dönem, Erken Cumhuriyet dönemi olmuştur. Dolayısıyla, 1950’li yıllardan itibaren Cumhuriyetimizin kuruluşunu temsil eden mekansal unsurların tahrip edilerek geri plana itilmesine neden olan ve hepsinden önemlisi planlama disiplininin uzak oluşturan çok katlı yapılaşmaların olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması önerilmiştir. Bu çok katlı yapılar, Tarihi Kent Merkezinde MİA işlevleri itibarıyla de düşündüğümüzde, işlevsel olmaktan hızla uzaklaşmıştır. Bu haliyle kentsel mekana katkılarında söz edilmesine imkan bulunmamaktadır.

Ankara Tarihi Kent Merkezinin odak noktası konumundaki Ulus Meydanının 1950’li yıllardan sonra imar disiplininin uzak bir biçimde noktasal kararlarla gelişen çok katlı yapılaşmalarla tarihsel kimliğini yitirmesi üzerinde durulmuş, Meydan ve yakın çevresinin açık alan düzenlemeleri ve Kale silüetine olumlu katkıda bulunacak fiziki çevre unsurlarıyla yeniden tasarlanması seçeneği geliştirilmiştir. Bu bağlamda, Hükümet Meydanındaki yanlış yapılaşmanın tasfiyesi ve antik yolun ortaya çıkarılması üzerinde önemle durulmuştur. Ayrıca, Ulus Meydanının hem Hacıbayram Meydanı ile ilişkisi yeniden kurulmuş hem de canlı bir yaya hareketliliğinin temini amacıyla metro ve tekerlekli toplu taşıma araçlarıyla ilişkisi arttırılmıştır.

Tarihi Kent Merkezine ilişkin geliştirilen en önemli koruma kararlarından birisi de, Cumhuriyetimizin erken dönemine hem mekansal hem de simgesel olarak damgasını vuran Bentderesi’nin yeniden ihya edilmesidir. Ankara’nın başkent işlevleri nedeniyle hızlı büyümesinin planlar tarafından yönlendirilememesinin sonucu olarak ilk gecekondulu yerleşmelerinin de bu alanda oluşması ile Bentderesi Erken Cumhuriyet dönemindeki önemini sonraki yıllarda yitirmiştir. Cumhuriyetimizin ilk paralarında bile “sağlıklı bir başkent” imgesinin tezahürü olarak yer alan Bentderesi, Cumhuriyetimizin bir hayali olarak ‘tarihi rekreasyon alanı’ yaklaşımı içinde yeniden değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, “dere”nin yeniden ortaya çıkarılması ve yol geçişinin tünelle alanın dışına aktarılması öngörülerek, alandaki gecekondulu yapılaşmasının 5366 Sayılı Kanunun elverdiği düzenlemeler çerçevesinde tasfiye edilmesi önerilmiştir.

Ankara Tarihi Kent Merkezinin yeniden canlandırılması hedefi iki boyutlu olarak ele alınmıştır. İlk olarak, Ankara metropoliten kentinin MİA işlevlerine yönelik alandaki kullanım talepleri ve biçimi dikkate alınmış, kent merkezini kullanan mevcut sosyal grupların taleplerini dışlayan fonksiyon ve fiziki çevre dönüşümleri önerilmemiştir. İkinci olarak da, Tarihi Kent Merkezinin çeşitli noktalarında yoğunlaşması önerilen kültürel turizm faaliyetlerinin bütünleştirilmesi hedeflenmiş, bu amaçla ulaşım şemasına yönelik müdahaleler yapılmıştır. Koruma amaçlı plan çalışmasında, Tarihi Kent Merkezinin turist dolaşımı ve kullanımı ile kentli dolaşımı ve kul-

Tarihi
Kent
Merke-
zine ilişkin
geliştirilen
en önemli
koruma
kararlar-
ından
birisi de,
Cumhuri-
yetimizin
erken
döne-
mine hem
mekansal
hem de
simgesel
olarak
damgasını
vuran
Bentde-
resi’nin
yeniden
ihya edil-
mesidir

PLANLAMA
2006/4

...çalışmamız bir yandan imar planlaması tekniğinin sınırlarını zorlayan öngörülerle hedef belirlerken, bir yandan da bütün bunların mevcut imar planlaması araçlarıyla uygulanabilirliğini sağlama ilkesini benimsemiştir

lanımının birlikte ele alınması söz konusudur. Bu anlamda, ayrışma ve birleşme alanları üzerinde titizlikle durulmuştur.

Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmamız bir yandan imar planlaması tekniğinin sınırlarını zorlayan öngörülerle hedef belirlerken, bir yandan da bütün bunların mevcut imar planlaması araçlarıyla uygulanabilirliğini sağlama ilkesini benimsemiştir. Nitekim, 1980’li yıllarda alanın bir bölümü için hazırlanarak 1990’lı yılların başında yürürlüğe giren Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma -İslah İmar Planının- Odamız yöneticilerinin farklı platformlarda ifade ettiği gibi- %2-3’ler mertebesinde uygulanabilmiş olması, şehir plancıları olarak sonuç çıkarmamız gereken bir durumdur. Bu vesileyle belirtmek gerekir ki, akademik ve teorik bakımlardan yeterliliği tartışmasız olan bazı planlama çalışmalarının uygulamada karşılık bulamadığı bilinen bir gerçektir.

Planlama grubumuz ile Hassa Mimarlık Mühendislik İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şirketi arasında yapılan alt yüklenici sözleşmesi ile başlayan koruma amaçlı imar planı çalışmasının daha başlangıç aşamalarından itibaren, zaman zaman anlaşılması güç reaksiyonlarla karşılaşması da not edilmesi gereken bir durumdur. Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde ve kentlerinde 17 yıldan fazla mesleki deneyime sahip olan planlama grubumuzun yeterliliğinden, hazırlanan planın içeriğine ve ihale sürecine kadar, çeşitli konularda bazı meslektaşlarımızca yapılan eleştirileri anlayabilmemiz mümkün olamamaktadır. Meslek odamızda (Ankara Şube) yönetim sorumluluğu taşıyan bu meslektaşlarımızın, plan çalışması daha tasarı aşamasındayken, oda üyesi olan bizlerle iletişim kurmaya bile gerek görmeden, kamuoyuna yönelik yaptığı “yıkım planı” gibi ağır ithamlarla yüklü açıklamalarına anlam verebilmek gerçekten açıklanması gereken bir durumdur. Başkentimizin tarihi kent merkezi için yapılan ve yeni koruma düzenlemeleri ile 5366 Sayılı Yasanın planlama yaklaşımıyla ön plana çıkarılarak uygulanmaya çalışıldığı ilk örneklerden birisi olan koruma amaçlı imar planı çalışmamızın bu şekilde Oda yönetimiyle Belediye yönetimi arasında mesleki içerikten uzak bir tartışmanın konusu haline gelmesi üzücüdür.

Odamızın iç düzenlemeleri ve gelenekleri, üyeler olarak bizlerle odamızın yöneticilerini mesleki

uygulamalarımız hakkında sıklıkla bir araya getirecek kadar zengin araçlara ve geçmişe sahiptir. Hal böyle iken, üstelik çeşitli ortamlarda odamızın yöneticileri ile görüşme isteğimizi dile getirmiş olmamıza karşın, bütün bu girişimlerimize olumlu yanıt vermeyen ve odamızın iç düzenlemelerini dikkate almayan oda yöneticisi meslektaşlarımız, belediye yöneticileriyle polemik üslubu içinde konuya yaklaşmayı tercih etmişlerdir. Odamızın bültenlerinden öğrendiğimize göre, plan yüklenicisi olarak bizlerle görüşmeyi kabul etmeyen oda yöneticisi meslektaşlarımız, eski planların müellifleriyle ve akademisyen meslektaşlarımızla görüşmeler yaparak plan çalışmamız hakkında değerlendirme yapmayı yeterli görmüştür. Bu durumun uygun oda platformlarında “oda yönetimi etiği” çerçevesinde değerlendirilmesine ihtiyaç olduğu açıktır. Kaldı ki, planlama grubu olarak, geçmişten beri odamızın kuralları ve ilkeleri çerçevesinde mesleki faaliyetlerimizi yürüttüğümüz halde, bizimle iletişim kurmadan plan çalışmamız hakkında önyargılı değerlendirmeler yapılarak, bunların da, kendi üyesini küçük düşürecek şekilde, kamuoyuyla paylaşılması düşündürücüdür. Öte yandan, Odamızın Ankara Şubesinde yapılan plan çalışmamıza yönelik eleştirilerde önemli bir husus da gözden kaçırılmış görünmektedir: Grubumuz tarafından hazırlanan plan teklifleri idareye teslim edilmiş olmakla birlikte, planlama ve onama süreci henüz tamamlanmamıştır. Yapılan eleştiriler ve ihalenin iptali için açılan davanın gerekçelerine bakıldığında, eleştiri sahiplerinin -aceleci bir tavırla- plan taslağı ve teklifini kesinleşmiş ve onama süreci tamamlanmış bir plan gibi ele aldıkları anlaşılmaktadır.

Meslek insanlarımız tarafından yapılan plan çalışmalarının diğer meslek mensuplarınca ve kuşkusuz ki odamızı yönetme sorumluluğu taşıyan meslektaşlarımızca da tartışılması ve eleştirilmesi doğaldır. Bu eleştirilerin oda adına yapılması durumlarında dikkate alınması gereken farklı ölçütler olduğu kanaatindeyiz. Odamız yöneticilerinin, yapılan planı olabildiğince nesnel kriterler çerçevesinde değerlendirmek gibi bir yükümlülüğü bulunmaktadır. Yaşadığımız planlama deneyiminde, yaptığımız plan çalışmasının “yoğunluk” ve “kullanım” kararları itibarıyla eski planlarla karşılaştırılmadığı ve bu çerçevede nesnel bir değerlendirmeye tabi

tutulmadığı açıkça görülmektedir. Meslek topluluğumuzu temsil eden odamızın yöneticileri, gerçekleştirdiğimiz planlama çalışmasına bu boyutlarıyla da bakmış olsalardı, eski planlarda tarif edilen kitlelerin yer yer 8’ in üzerinde KAKS değerlerine ulaşan düzenlemeler yaptığını ve bizim önerdiğimiz plan kararlarının tarihi kent merkezi kavramına uygun bir biçimde yoğunlukları büyük ölçüde düşürdüğünü görecektlerdi. Yine, eski planların öngördüğü ulaşım şemaları ile bizim önerdiğimiz ulaşım şemaları arasında da tarihi kent merkezinde koruma yaklaşımı çerçevesinde büyük bir farklılığın olmadığı da nesnel ölçütlerle yapılacak değerlendirmelerde kolaylıkla görülebilecekti. Benzer bir objektif değerlendirmede şu da görülebilecekti: 1990’ların başından itibaren yürürlükte bulunan ve bizim plan çalışmamızın yasallaşmasıyla birlikte planlama tarihindeki yerini alacak olan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma-İslah İmar Planı, adıyla müsemma olarak, “ıslah imar planı” olmanın gereğini yerine getirmiş ve 1950’li yıllardan itibaren planlama disiplini dışında oluşmuş yapılaşmaları da kritik noktalarda koruyarak plan kapsamına almıştır. Buna karşılık, bizim hazırlıklarını yürüttüğümüz planlama çalışmasında, mevzuat çerçevesinde korunması gerekli yapıların dışındaki yapı stokuna “ıslah imar planı” tekniği ile yaklaşmadığı da değerlendirilebilecekti. Yine aynı şekilde nesnel eleştiri yaklaşımı benimsenmiş olsaydı, tescilli yapıların yoğunlaştığı alanlarda dokunun korunmasına yönelik plan kararlarının oluşturulduğu, tescilli olmadığı halde 272 adet sivil mimarlık örneği yapının koruma envanteri hazırlanarak tescilinin önerildiği de anlaşılabilecekti.

Yeri gelmişken, 5366 Sayılı Kanun kapsamında “koruma amaçlı imar planı” yapılamayacağına ilişkin yapılan eleştirilere de kısaca farklı bir yaklaşım geliştirmekte yarar olduğunu belirtmeliyiz. Her ne kadar işin hangi yasaya göre ne şekilde ihale edileceği ilgili idarenin tasarrufunda olan bir husus olarak doğrudan planlama grubumuzu ilgilendirmese de, şehir planlaması mesleğinin gelişmesine yönelik çalışmalar yapması yasal bir gereklilik olan odamızın, “5366 Sayılı Yasaya göre plan ihalesi ve işi yapılamaz” şeklinde özetlenebilecek bir yaklaşımı benimsemiş olması anlaşılması güç bulunmaktadır. Zira, söz konusu yasa, “amaç ve kapsam” başlıklı madde-

lerinde açıkça bir planlama çalışması yapılmasını zorunlu kılacak düzenlemelere yer vermektedir. Anılan yasanın birinci maddesinde, “kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması” hedefi ortaya konulmaktadır. Burada, “yapılar”dan çok “bölgeler” ve “alanlar”ın gündeme geldiği açıktır. Dolayısıyla, meslek odamız, “5366 Sayılı Yasa planlama yaklaşımı dışlanarak uygulanamaz” tezini savunmalıyken, “5366 Sayılı Yasaya göre planlama çalışması yapılamaz” yaklaşımını savunmaktadır. Böyle bir yaklaşımın mesleğimizin gelişmesine nasıl bir katkısının olduğunu açıklamalarını da odamız yöneticilerinden beklemekteyiz.

Öte yandan, 5366 Sayılı Yasadaki “yenileme” kavramı ‘tek yapı’ bazında değil, ‘kentsel yenileme’ düzleminde dir. Kaldı ki, bu yasa yürürlükte olmasa da, kültür varlıklarının yenilenmesini ‘tek yapı’ temelinde ele almak söz konusu değildir. Bu plan çalışması kapsamında kültür varlıkları için kullandığımız “yenileme” terimi, “koruma ve restorasyon” anlamındadır.

Bu vesileyle bir şaşkınlığımızı da ifade etmek ve meslektaşlarımızla paylaşmak isteriz: Odamız, 38 yıllık tarihi boyunca ilk defa Ankara Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı İmar Planı söz konusu olduğunda “imar planı yapım grubunun uygunluğu”nu savunma misyonunu benimsemiştir. Bilindiği gibi Odamız geçmişten beri, meslek topluluğumuzca “karne grubu” olarak da bilinen “yeterlilik grubu” konusunda düzenleyici ve denetleyici bir rol üstlenmemiş olup, pasif bir tepkiyle, ilgili yönetmelikteki yeterlilik grubu tanımlarının şehir plancılarının mesleki yeterliliğini ölçemeyeceği görüşünü savunmuştur. Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çeşitli zamanlarda yapılan yönetmelik revizyonu çalışmalarında da Odamız “karne grubu” yaklaşımının terk edilmesi önerilerini dile getirmiştir. Odamız yöneticilerinin, 38 yıllık oda tarihimizde rastlanmayan böylesi bir yaklaşım değişikliğini neye dayandırdıklarını üyeler olarak öğrenmek

istemekteyiz. Kaldı ki, mevcut yönetmeliğe göre “yeterlilik grubu”nun “planlama alanı” esas alınarak belirlenmesi halinde, plan çalışmamızda “E” grubu belge yeterli olabilmektedir. Böyle olduğu halde, Odamızın yöneticilerince “ille de A grubu yeterlilik belgesi gerekir” söyleminin tercih edilmesinin de, Odamızın gelenekleri ve iç düzenlemeleri açısından açıklanması gerekecektir.

Son olarak belirtmeliyiz ki, her şehir plancısı aynı alanda farklı çözümler geliştirebilir. Bunların bazıları, nesnel kriterlerle ölçülebilirliği olmayan, plancının öznel mesleki tercihlerinin ürünüdür. Bu tür tartışmaların da meslektaşlar arasında yapılması olağandır. Ancak bu tür öznel mesleki

tercihlerden yola çıkarak bir planın kamu yararına, şehircilik ilkelerine ve planlama esaslarına aykırılığını ileri sürmek söz konusu olamaz. Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmamıza yönelik Odamızın Ankara Şube yöneticileri tarafından ileri sürülen tezler ne yazık ki bu çerçevede gelişmiştir.

Konunun meslek kamuoyumuz tarafından farklı boyutlarıyla değerlendirilmesine fırsat vermemiz gerektiğini düşünerek bu açıklamayı yapma ihtiyacı duyduk. Odamızın ve ilgili üniversitemizin Ankara Tarihi Kent Merkezine ilişkin bundan sonra yapacakları her türlü çalışmaya katılacağımızı da bildirmek isteriz.